

Зборник саопштења у изводу

Научни скуп

**ПРЕТПОСТАВКЕ ОПТИМАЛНЕ
ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ КОНЦЕПТА ТОТАЛНЕ
ОДБРАНЕ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ**

Београд, 19. март 2026.

Приредили:

др Вељко Благојевић

др Драган Станар

Београд, 2026.

Зборник саопштења у изводу
ПРЕТПОСТАВКЕ ОПТИМАЛНЕ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ КОНЦЕПТА ТОТАЛНЕ
ОДБРАНЕ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ
DOI: <https://doi.org/10.46793/7067.371.7VB>

Издавачи

Институт за међународну политику и привреду, Београд
Институт за стратегијска истраживања, Београд

За издавача:

др Гордана Мишев, вршилац дужности директора
Института за међународну политику и привреду, Београд

Уредници:

др Вељко Благојевић, виши научни сарадник,
Институт за међународну политику и привреду, Београд
др Драган Станар, професор, Универзитет одбране
– Институт за стратегијска истраживања, Београд

Рецензенти:

др Стеван Недељковић, ванредни професор,
Универзитет у Београду, Факултет политичких наука
др Милован Суботић, виши научни сарадник,
Институт за стратегијска истраживања
др Небојша Вуковић, научни сарадник,
Институт за међународну политику и привреду

Техничка обрада:

Сања Баловић

Тираж: 50 примерака

Штампа (ЦД):

Институт за међународну политику и привреду, Београд

ISBN 978-86-7067-371-7

Научни одбор:

др Гордана Мишев,
директор Института за међународну политику и привреду
др Драган Станар, директор Института за стратегијска истраживања
пуковник др Срђан Благојевић, Института за стратегијска истраживања
пуковник др Срђан Старчевић, Ректорат Универзитета одбране
др Вељко Благојевић, виши научни сарадник, Институт за
међународну политику и привреду
др Душан Пророковић, виши научни сарадник, Институт за
међународну политику и привреду
др Наташа Станојевић, виши научни сарадник, Институт за
међународну политику и привреду
др Владимир Ајзенхамер, Универзитет у Београду – Факултет
безбедности
др Петар Станојевић, Универзитет у Београду – Факултет безбедности
др Милан Игрутиновић, научни сарадник, Институт за европске
студије

Организациони одбор:

Никола Прерадовић, Институт за стратегијска истраживања
Александар Богићевић, Институт за стратегијска истраживања
Анђелија Ђукић, Институт за стратегијска истраживања

Садржај

РАЗУМЕВАЊЕ ОДВРАЋАЈУЋЕ УЛОГЕ ЦИВИЛНЕ КОМПОНЕНТЕ ТОТАЛНЕ ОДБРАНЕ: ТЕОРИЈСКИ ОКВИР И СЛУЧАЈ СРБИЈЕ Милан Игрутиновић	11
КАКО ДО ТОТАЛНЕ ОДБРАНЕ? Петар Станојевић	12
ЕКОНОМСКА ОТПОРНОСТ У КОНЦЕПТУ ТОТАЛНЕ ОДБРАНЕ Наташа Станојевић	14
ИЗАЗОВИ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ КОНЦЕПТА ТОТАЛНЕ ОДБРАНЕ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ Вангел Милковски	15
ЕТИЧКА ДИМЕНЗИЈА КОНЦЕПТА ТОТАЛНЕ ОДБРАНЕ Драган Станар	17
ИЗМЕЂУ RAND-А И РУБИКОНА: ЦИВИЛНИ ЕКСПЕРТИЗА У СИСТЕМУ ТОТАЛНЕ ОДБРАНЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ Владимир Ајзенхамер	18
СТРАТЕШКА ЛОГИКА ТОТАЛНЕ ОДБРАНЕ У ДОБУ ВЕШТАЧКЕ ИНТЕЛИГЕНЦИЈЕ: АЛГОРИТАМСКА ОТПОРНОСТ Александар М. Павић	21
ПЕРЦЕПЦИЈА СТРАТЕШКОГ ОКРУЖЕЊА И ТОТАЛНА ОДБРАНА Никола Прерадовић	23
(НЕ)МОГУЋА МИСИЈА: ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА КОНЦЕПТА ТОТАЛНЕ ОДБРАНЕ НА ЛОКАЛНОМ НИВОУ Михајло Копања	25

УЛОГА ПОЛИТИЧКИХ НАУКА У КОНЦЕПТУ ТОТАЛНЕ ОДБРАНЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ Марија Ђорић	27
КОМПЛЕМЕНТАРНОСТ КОНЦЕПТА ТОТАЛНЕ ОДБРАНЕ И КОНЦЕПТА ДРУШТВЕНЕ ОТПОРНОСТИ Милош Р. Миленковић	28
САВРЕМЕНИ ИЗАЗОВИ САЈБЕР ПРОСТОРА У ОКВИРУ ТОТАЛНЕ ОДБРАНЕ: АНАЛИЗА МЕЂУНАРОДНИХ ПРАКСИ И ПОТЕНЦИЈАЛ ПРИМЕНЕ У СРБИЈИ Александар Богићевић	30
САЈБЕР ОТПОРНОСТ КАО СТРАТЕШКА ОБАВЕЗА У КОНЦЕПТУ ТОТАЛНЕ ОДБРАНЕ Дејан Вулетић	32
ВЕЛИКА СТРАТЕГИЈА У ОСНОВИ КОНЦЕПТА ТОТАЛНЕ ОДБРАНЕ Милинко С. Врачар	34
ЗНАЧАЈ ПСИХОЛОШКЕ ДИМЕНЗИЈЕ ОТПОРНОСТИ У ОКВИРУ КОНЦЕПТА ТОТАЛНЕ ОДБРАНЕ Урош Миљковић	36
ИСТОРИЈСКИ КОНТЕКСТ РАЗВОЈА КОНЦЕПТА ТОТАЛНЕ ОДБРАНЕ У ЈУГОСЛАВИЈИ Татјана Милошевић	38
ГЕРИЛСКО РАТОВАЊЕ КАО ДЕО СРПСКЕ ВОЈНЕ ДОКТРИНЕ 1848-1918. ГОДИНЕ Далибор Денда	40
КОНЦЕПТУАЛИЗАЦИЈА (ТОТАЛНЕ) ОДБРАНЕ КАО ОСНОВ СТРАТЕГИЈСКО-ДОКТРИНАРНОГ УРЕЂЕЊА СИСТЕМА ОДБРАНЕ Срђан Благојевић	41

МОГУЋНОСТИ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ ИСКУСТАВА ЕВРОПСКИХ ДРЖАВА НА РАЗВОЈ СИСТЕМА ОДБРАНЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ Анђелија Ђукић	43
КОГНИТИВНА БЕЗБЕДНОСТ У КОНЦЕПТУ ТОТАЛНЕ ОДБРАНЕ Душан Пророковић	45
КОНЦЕПТ СТРАТЕШКИХ КОМУНИКАЦИЈА КАО НУЖАН УСЛОВ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ КОНЦЕПТА ТОТАЛНЕ ОДБРАНЕ У СРБИЈИ Вељко Благојевић	46

КОМПЛЕМЕНТАРНОСТ КОНЦЕПТА ТОТАЛНЕ ОДБРАНЕ И КОНЦЕПТА ДРУШТВЕНЕ ОТПОРНОСТИ*

Милош Р. Миленковић**

Универзитет одбране - Институт за стратегијска истраживања

Сажетак

Концепти тоталне одбране и друштвене отпорности представљају комплементарне теоријске и практичне оквире савремених безбедносних политика, засноване на заједничкој логици која подразумева свеобухватни приступ безбедности. Полазећи од претпоставке да савремени изазови и претње безбедности превазилазе капацитете појединачних актера унутар једне државе, оба ова концепта афирмишу њихову интеграцију и синергијско деловање. Наведени концепти подразумевају укључивање не само државних актера, попут војске чија је основна делатност одбрана, већ и друге државне институције, приватни сектор, цивилно друштво и у коначном све грађане. Поред јединствене логике на којој поменути концепти почивају, они деле истет принципе, односно основна начела, чијом се доследном применом стварају услови за успешну реакцију државе и друштва у кризним ситуацијама. Тотална одбрана тежи мобилизацији свих расположивих ресурса друштва у циљу одговора на кризе и претње, док друштвена отпорност наглашава способност система да предвиди, апсорбује, прилагоди се и опорави од различитих облика поремећаја. У том смислу, друштвена отпорност се може посматрати и као предуслов ефикасне имплементације концепта тоталне одбране, будући да јача институционалне и друштвене капацитете неопходне за координисано деловање у кризним ситуацијама. Када је реч о Републици Србији, оба концепта добијају на значају услед сложеног стратегијског окружења и чињеница да се држава определила за војну неутралност, а не за чланство у различитим системима колективне безбедности. Иако Концепт тоталне одбране, за разлику од концепта друштвене отпорности,

* Овај рад је настао у оквиру научноистраживачког пројекта „Претпоставке оптималне имплементације концепта тоталне одбране у Републици Србији” (ИСИ/ДХ/1/26-28), који финансира Министарство одбране Републике Србије, а реализује Институт за стратегијска истраживања Универзитета одбране у Београду.

** E-mail: milos.milenkovic@mod.gov.rs; ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1155-3797>.

постоји као званично усвојен документ, његова потпуна операционализација и имплементација на терену, и даље представља озбиљан изазов. У циљу јачања безбедносних и одбамбених капацитета и способности државе и друштва, треба радити на подизању безбедносне културе и синхронизованој примени оба ова концепта.

Кључне речи: концепт тоталне одбране, концепт друштвене отпорности, национална безбедност, одбрана Р. Србије, реаговање у кризама.

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

351.86(497.11)"20"(048)(0.034.2)

327(497)"20"(048)(0.034.2)

327::911.3(497)"20"(048)(0.034.2)

НАУЧНИ скуп Претпоставке оптималне имплементације концепта
тоталне одбране у Републици Србији (2026 ; Београд)

Зборник саопштења у изводу [Електронски извор] / Претпоставке
оптималне имплементације концепта тоталне одбране у Републици
Србији, Београд, 19. март 2026. = приредили Вељко Благојевић,
Драган Станар. - Београд : Институт за међународну политику и
привреду : Институт за стратегијска истраживања, 2026 (Београд :
Институт за међународну политику и привреду). - 1 електронски
оптички диск (CD-ROM) : текст ; 12 cm

Системски захтеви: нису наведени. - Насл. са насловног екрана. -
Тираж 50. - Напомене и библиографске референце уз текст.

ISBN 978-86-7067-371-7 (ИМПП)

а) Безбедносни систем -- Србија -- 21в -- Апстракти б) Безбедност
(политика) -- Србија -- 21в -- Апстракти в) Међународни односи --
Србија -- 21в -- Апстракти г) Геополитика -- Србија -- 21 в --
Апстракти

COBISS.SR-ID 192158729